

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sermones de Sa[n]ctis Hyemales, Estiuales, De
festiuitatibus Jesu christi, Beate virginis et alior[um]
Sanctor[um] ... Venera[n]di patris, fratris Nicolai deniise
Ordinis Minor[um] de obseruantia ...**

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

Pri[m]a est excellentia passiuę dilectio[n]is.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30625

per m. Quo dicto obdormiuit in dño. Glo
sa. Dulce dictū est: obdormiuit. et nō: mor
tuus ē. q. obiit sacrificiū dilectōis et ob
dormiuit in spe resurrectōis. hec glo. Pa
ter itaq; scōa excellentia plenitudis gratie
in Stephano.

Tertia est excellentia declaratiue eui
dencie in miracloꝝ opatiōe. Tñō
postq; dictū est Act. vj. Stephe
nus plen⁹ gra et fortitudine. subiūgit: faci
ebat prodigia et signa magna in poplo. Post
mortē etiā mult⁹ claruit miracul⁹: q; pluri
ma sunt mltū auctērica ab egregio docto
re Augustino in suo libro de ciuit. dei scri
pta. Opatus est autē miracula super omnia
creaturaz genera.

Primo sup creaturas mere corpales

Secōdo sup creaturas mere spūales

Tertio sup creaturas partim corpales

et partim spūales.

Primo super creaturas me

re corpales: puta sup elemēta. Nā i ei⁹ tras
latiōe a hierusalē in cōstātinopolim/ igne
quē demones excitauerant in eos recoꝛdit
et rēpēdit. De mar⁹ sedauit. Et in eius inue
ntione terra tremuit: et q; sterilis añ fuerat fe
cūda fuit: et aer pluuiā dñstiauit. vid legem.

Secūdo super creaturas

mere spūales: puta sup demōes. Cū em̄ fi
lia theodosij impatoris a demone eēt ob
fessa: demō in ea clamabat di. Nisi stepha
nus romā ueniat nō erit. Cūq; romā al
latū fuisset corp⁹ bñi stephani: fuit puella il
la mox a demōio liberata.

Tertio sup creaturas hu

manas q; ptim sunt corpales et ptim spūa
les: infirmos curādo: cecos illuminādo: et
mortuos suscitādo. Ser ei mortuos susci
tauit. Fratē et forozē a mēbroꝝ cōcussioe
sanauit. et lex. infirmos a varijs infirmitatib⁹
liberauit: vt narrat Aug. xxij. d. ciuit. dei. vi
de ibi. Ubi etiā de bñm stephanū innūer⁹
coruscasse miracul⁹. Ibi etiā narrat q; flo
res sup altare bñi stephani positi et inde al
lari et sup infirmos applicati mirabilē sa
nitatē opant. Uñ h mōi florib⁹ sup oculos
cuiusdā cecē mlier⁹ positi: ipa p̄tinuo lumē
recepit. Pām etiā de altari ei⁹ sup̄ri et sup
egros positi/ mlt⁹ extiterūt in medelā. Uñ

de hec oia ubi s. His itaq; miraculis de
clarat euidēter plenitudo grē q; fuit i bea
to stephano. Hūc q; gloriōs⁹ stephanū hu
militer rogem⁹ vt aduocat⁹ fiat p nob⁹ dñ
dñm. Si em̄ sic humiliter et charitatiue vt
dictum est. p inimic⁹ orauit: firmis dēden
dū est qm̄ libētissime p deuotis suis ince
der. Orem⁹ igitur vt eius meritis et p̄cib⁹
grām nobis largiat dñs qua digni efficiā
mur gloriāz illam quā vidit Stephanus
penniter cōtemplari. Amen.

De bño Joanne euāgelista Sermo.

Hic autē quid

Jo. vii. Bñi petri p̄ba sūt ista
ad ch̄m loq̄ntis de ioāne. Cū
ei dñs ip̄suisz petro pastozale officiu⁹ re
gimen ecclie et ei suū martiriū pdixissz: di
xit ipsi petro. Seq̄re me. s. gerendo vices
meas in duob⁹ pdictis. Et p̄terius petro
vidit illū discipulū quē diligebat iesus se
quentē qz cepit ire post ch̄m sic et petro.
Et cū hūc vidisset petro desiderās eū h̄e
soctū in platonis officio et martirio dicit
Dñe. Hic autē qd: q. di. Nunqd nō actian
g⁹ eū in bñp socio: Petrus autē damian⁹
in ser. qñ ad pdictā interrogatiōē r̄ndēs
sic dicit. Hic est quē redemptor n̄r ad de
clarandā sue diuinitat⁹ essentiā qñ dda or
ganū fec atq; vt h̄ suppleret qd ad tps ip̄e
dñs dispensatiue suppresserat vicariū vere
liq̄ vt cū hoies tāq; p̄mo lactētes firmo
ra tā in via veritatis vestigia fuissent: eū
ad cognoscendā diuine essentie celsitudine
pmoueret. Hec ille. Possimus autē dicere
q; p̄ba p̄sumpta q̄rimt de bñō ioanne tā
q; de singlari et admirabili viro. Horat em̄
singularitas in h̄ p̄nomine demonstratiuo
hie: et admiratiō in q̄situo qd. In illis ita
q; p̄bis designat singularis atq; admira
bilis excellentia bñissimi ioānis. Possūt at
de bñissimo ioāne declarari tres p̄cipuat
q; singlares excellentie

Prima est excellentia passiue dilectōis.

Secōda est excellentia charitatiue affecti

Tertia est excellentia declaratiue (om̄s

ue manifestationis.
Prima igit est excellentia passiue di
lectionis qz vitz fuit a ch̄o sp̄cāl
ter dilectus. Sp̄cāliter em̄ dicitur
Uñ

Her. de sctō Joanne

pulus ille que diligebat iesus. vt pr̄ Jo. xij. et Jo. vi. Aug. Sc̄ipm̄ dixit discipulū que diligebat iesus: q̄ ip̄m̄ p̄ ceteris familiarius diligebat. Et ecclia cantat. Hic est. iōanes q̄ p̄uilegio amoris p̄cipui pre ceteris. Alit̄ a dño meruit honorari. Et h̄ sumit̄ ex dict̄ Bede. Et si dicas: qm̄ ch̄ristus Joā. vi. dixit Petro. Simō iōanis diligis me pl̄ his: Et pet̄ ait. Tu scis dñe q̄ amo te. Ch̄ris aut̄ magis diligit eos q̄ eū maḡ diligit. Prouerb. viij. Ego diliges me diligo. q̄ ch̄ris maḡ pet̄rū q̄ iōannē dilexit. Qd̄ etiā ex h̄ p̄firmari videt̄ q̄a pet̄ro cōmisse eccliam suā gubernandā: p̄ q̄ d̄ celis descendit atq̄ mori voluit. Pro r̄sposione Herodū q̄ diligere siue aprare nihil aliud est q̄ velle bonū alicui: vt dicit̄ Tho. i. p̄e sum. q. xx. ar. ij. Et ibidē ar. iij. Maḡ diligere est m̄ari bonū velle. Sic ergo dicunt̄ aliq̄ (vt ibidē recitat̄ thomas) Incertū ē q̄s horū pl̄ ch̄m̄ dilexit amore charitat̄. et similit̄ que ch̄ris plus dilexit i ordine ad maiorē eterne vite gl̄iam. Sed ch̄ris dicit̄ pet̄rū plus dilexisse q̄ntū ad q̄ndā p̄mptitudinē vel feruorē. Vñ et ei cōmissa est cura ecclie: ad quā maḡ erat p̄mptitudo necessaria. Joānes p̄o plus dilexit̄ est q̄ntū ad q̄dā familiaritatē indicia q̄ ei ch̄ris magis demonstrabat. Hec Tho. Nec est dicendū q̄ ch̄ris eccliam suā sic pet̄ro cōmēdauit q̄ n̄ iōanē. Quid em̄ aliud est ecclia q̄ cōuocatio fidelū. Tpe ar̄ passionis ch̄ri fides ch̄ri in sola p̄gine gloriose allela p̄māsit. Vñ ipsa sola fuit tunc sancta m̄ ecclia et br̄o Joanni cōmēdata: vt postea dicem̄. Vñ et ip̄i iōanē tanq̄ ei cui specialit̄ cōmissa erat ecclia reuelata fuerūt ea q̄ futura erant in ecclia ch̄ri: cū esset exul in insula parthmos vbi apocalypsim̄ sc̄psit. Dicam̄ igit̄ iuxta s̄ba cōangelica q̄ ch̄ristus pre ceteris familiarit̄ dilexit br̄m̄ Joannē. Et hoc p̄cipue triplici rōne.

Prima est rō amplioris germanitatis.

Secūda est rō tenerioris etatis.

Tertia est rō sanctoris p̄ginitatis.

Prima est ratio amplioris germanitatis. Erat em̄ Joānes ip̄i dño germanus ex eadē stirpe nat̄. vtz de stirpe regis David. Sicut em̄ colligi p̄t̄ ex dict̄ sanctorū pat̄r̄ Joachim̄ accepit An-

nam in vxorem: ex qua genuit̄ Mariā matrem dñi que desponsata fuit̄ Joseph. Dicit̄ aut̄ iōachim̄: anna virū suū habuit. cleophā fratrē ioseph. ex quo alterā filius genuit̄: quā et vocauit̄ mariā. Hec ē maria cleophe q̄ ex alpheo viro suo q̄tuo: filios genuit̄. s̄ Jacobū minorē: Josephū s̄cū q̄? Barfabas vocabat̄: Simōne et Taddēu. Dicit̄ autē cleopha/ accepit Anna tertiuū vtz noie salome: ex quo etias habuit̄ tertiuū filiū quānt̄ et maria nominauit̄. Hec est̄ Maria salome q̄ ex Sebedeo viro suo duos filios genuit̄. s̄ Jacobū maiorē et Joannē euāgelistā. Erat aut̄ et ip̄i anne soror: Emeria: de qua nata est̄ Helisabet mater iōanis baptiste. Vide qm̄ beata p̄gentes. Habuit itaq̄ Joānes euāgelistā aut̄ sc̄am̄: matrē sc̄am̄: duas amicitas sanctas: fratrē sanctū: sex consanguineos sanctos. quoz vn̄ est ip̄e dñs sc̄am̄ sc̄oz. Ps̄. Hec ē generatio q̄rentū dñm. Pater itaq̄ germanitas joanis ad ch̄m. Sed vt videat̄ qm̄ maior est̄ Joānis ad dñm germanitas q̄ alioz consanguinitas eius: s̄m̄ Fran. de maro. colligit̄ hec veritas vtz q̄ Joānes euāgelistā. triplicem habuit germanitates ad ch̄m. Nā matrē ch̄ri sola tantū habebat germanitatē ad filium q̄ntam habet̄ pater et mater in aliis: eo q̄ ex ea filius accepit̄ totā corpale substantiā in qua germanitas radicat̄. Ideo tantū ip̄i dño germanus erat beatus Joānes ex parte soli? matrē q̄ntū si ch̄ris ei germanus fuisset ex vtroq̄ parēte. Et illa ergo parte duas habuit germanitates. Tertiā aut̄ germanitatē habuit p̄tute verbi dñi: quod est opatiū ei? quod p̄fert. Nā dñs i cruce dixit marie de iōanē. Mulier ecce filius tuus. Et Joāni d̄ maria: Ecce mater tua. Ideo sicut dicit̄ Pet̄r̄? oam̄ia. in ser. huius diei. Quā a p̄tate marie dicit̄ est filius: q̄dam speciali gratia frater est saluatoris. Hec Petrus. Et s̄m̄ Fran. ita vtz? Dicit̄ filius factus est Joānes acti ipsa cum in vtero p̄prio baiulasset q̄ntum ad veritatem relationis filialis.

Secūda est ratio tenerioris etatis. Joānes em̄ in etate tenera sp̄e toto mūdo secutus ē dñm. Erat em̄ adolescens quado a dño vocatus est. Illud aut̄ est vtz

gratissimū q̄ a iuuentute incipiat aliquis ei seruire. Ideo dicebat ch̄s Barth̄ r̄c̄. **S**inite paruos venire ad me. Propt̄ qd̄ horat̄ sapiēs Eccl̄es. xij. Memeto creat̄oris tui i dieb̄ iuuentutis tue r̄c̄. **E**t Th̄re. ij. Bonū erit viro cū portauerit iugū ab adolescentia sua. **H**ec ibi. Sed o mirabilis abusus r̄ dolēda cecitas. **S**olunt multi in adolescentia seq̄ nō ch̄m: sed mundū: carnē: r̄ diabolu a q̄b̄ decipiunt. **Q**d̄ figura tū est. q̄. Reg. xv. vbi d̄r q̄ absalon p̄ blan d̄m̄ca decepit p̄lin. **U**n̄ ibide d̄r q̄ vni uersus populus secutus est absalō ad impugnan dū Dauid patre suū. **A**bsalon patris amaricatio interpretat̄. **P**er hunc igit̄ intelligit̄ mūdus: caro: diabolus/quibus amaricat̄ pater celestis: et quoz̄ blā d̄m̄ca r̄ tentatiōib̄ multi decipiunt q̄ sequen tes mūdū: carnē: r̄ diabolu impugnat̄ patrem celestē: cuius p̄cepta infringētes. **N**umeri xv. **A**nia que p̄ sup̄biam aliqd̄ cōmiserit: qm̄ aduersus d̄m̄ rebellis fuit peribit̄ de populo suo. **H**ec ibi.

Tertia ē ratio sanctioris virginitatis. **P**lacet quippe deo qui in matrimonio regulare viuūt: sed multo magis qui continentia seruāt. **S**up̄ oēs aut̄ grati deo sunt illi qui mente r̄ corpe virginitatē amplectunt̄. **N**am sicut d̄r Hierony. ad sacras virgines de continentia virginali. **G**ra de ē r̄ imortale r̄ pene vlt̄ranaturā corporeā sup̄are luxuriā: et concupiscentie flammā adolescentie saueib̄ estuantē omni virginitate restringere. **H**ec ille. **V**irgines etiam specialiter dicunt̄ sequi ch̄m p̄pter specialem cōformitatē ad ip̄m. **A**po. xij. **V**irgines em̄ sunt r̄ sequunt̄ agnū r̄c̄. **Q**d̄ aut̄ b̄ns Joānes virgo fuerit: testat̄ ecclesia. **T**estat̄ r̄ Hieron. in p̄logo sup̄ Joā. di. **H**ic est Joānes euāgelista q̄ virgo a deo est electus: quē de m̄p̄ris volente nubere vocauit d̄s. **H**ec ille. **I**deo specialiter a ch̄sto fuit dilect̄. **B**eda in homel. ho d̄. **D**iligebat aut̄ iesus nō except̄ ceter̄: singulariter solū: sed p̄ ceter̄: q̄s diligebat familiarit̄: vnū quem specialis pro gatua castritas: ampliori dilectiōe fecerat dignum. **H**ec ille. **E**rsi aut̄ ceteroz̄ ap̄loz̄ aliq̄ virgines fuerint: iste t̄m̄ p̄ ceteris dilectus ē: r̄one virginitatis. quia vt̄ patet per **H**ie-

ro. in p̄logo sup̄ Joā. **I**ste est specialiter virgo elect̄ a d̄o: cuius etiā virginitas sacramento m̄rimony cōsecrata fuit: quē admodū r̄ virginitas matris d̄ni. **U**nde h̄c̄ inter ceteros virgini virgini matris dei in virginitate simillim̄ fuit. **P**atet itaq̄ p̄t̄ ma excellētia q̄ est excellētia passiuē dilectiōnis qua vic̄ p̄ ceter̄ a ch̄o diligebat p̄pter sup̄radictas rōnes.

Secunda est excellētia charitatis: que affectiōis qua vic̄ singularit̄ r̄ mirabilr̄ afficiebat̄ r̄ ad deum q̄ ad primū. **A**uḡ. **U**bi est charitas qd̄ est qd̄ possit obesse. **U**bi nō est charitas: qd̄ est qd̄ p̄desse possit. **H**ec ille. **A**pparuit it̄ in b̄ns Joāne mirabilis r̄ serues charitas ad ch̄m p̄pter tria

Primo p̄pter excellētia spiritūal̄ de/ **S**ecundo p̄pter excellētia (uorionis) totalis expositionis. **T**ertio p̄pter excellētia fraternalis dilectionis.

Primo p̄pter excellētia spūalis deuotiōis. **E**rat em̄ tota mēt̄ sue deuotio r̄ tota cordis intentio ad ch̄m **P**roverb. xij. **P**rebe fili mi cor tuū mihi **S**ic em̄ implet̄ illō Deut. vj. **D**iliges domini deū tuū ex toto cor̄ tuo. **D**euotiō nē aut̄ cordiale iōānis ad ch̄m d̄ndit ipse iōānes p̄cipue p̄pter tria. **P**rimo p̄pter pluralitatē nominatiōis. q̄ vic̄ ip̄m iesum frequē in euāgelio noiauit q̄ aliq̄ euāgeliste. **C**hr̄s. **H**ic amantiū mos ē vt̄ amorē suū silētio regere neq̄ant. enarrare frequē vt̄ ipsa assiduitate narrādi solatiū amoris sui captiāt. **H**ec ille. **D**at. xij. **E**t abūdātia cordis os loquit̄. **S**ecdo p̄pter p̄p̄talem accessiōis: q̄ t̄p̄e passiois ch̄i p̄p̄t̄ accessit. **S**icut em̄ h̄ Joā. xij. **I**n passione ch̄i stabat ip̄e iuxta crucē cū maria m̄re te su. **P**rouer. xvij. **D**i t̄p̄e diligit̄ q̄ amic̄ r̄ frater in angustis coprobaf. et **E**ccl̄. vj. **E**st amic̄ socī m̄se r̄ nō permanet in die necessitatis. i. tribulationis. **S**ic discipuli aliq̄ cōicati sunt i cena: sed i passioe reliq̄rūt eū. **T**ertio p̄pter sublimitatē p̄templatōis. **Q**ui em̄ seruēt deū diligit̄: frequē de d̄o cogitat r̄ bonitatē eī p̄p̄t̄. **B**arth. vj. **U**bi est thesaur̄ tuus: ibi ē r̄ cor tuū. **T**he- saur̄ q̄pp̄ alicui: i. qd̄ ab eo p̄ ceter̄ rebo-